

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko H. B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek H.B. o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 26 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie z powództwa M. M. przeciwko H. B. o zapłatę, zmienił na skutek apelacji powódki wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 21 lutego 2018 r. tylko w ten sposób, że w punkcie 2 obniżył kwotę zasądzonych od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu z kwoty 13 617 zł do kwoty 3 617 zł, oddalił apelację w pozostałej części oraz orzekł o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła powódka, powołując się na naruszenie art. 410 § 2 K.c., art. 353 § 1 K.c., art. 60 K.c., art. 355 § 1 K.c., art. 728 § 1 i 2 K.c., art. 6 K.c. oraz art. 316 K.p.c. i art. 382 w zw. z art. 231 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 K.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 K.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 K.p.c.

4. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 K.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 K.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny

cel instytucji przysądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołując się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c.) i rozstrzygnięcia wątpliwości:

- czy brak weryfikacji przez posiadacza rachunku bankowego tytułu transakcji bankowej przez długi czas (680 dni) nie stanowi wyrażenia woli *per facta concludentia* i uznania, iż wpłata dokonana na rachunek bankowy nastąpiła w zgodzie z podstawą określoną przez zleceniodawcę;

- czy możliwe jest stosowanie domniemania faktycznego z art. 231 K.p.c. w przypadku, gdy brak jest jakichkolwiek innych środków dowodowych stanowiących podstawę do określenia stanu faktycznego sprawy aniżeli twierdzeń przywołanych przez stronę pozwaną, przy jednoczesnym występowaniu w materiale dowodowym sprawy środków potwierdzających wersję przeciwną prezentowanej przez pozwaną.

Wniosła również o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.), ponieważ analiza treści uzasadnienia skarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że w ramach przeprowadzonego postępowania nastąpiło odejście od zasady *da mihi factum dabo tibi ius* oraz *iura novit curia* w zakresie odnoszącym się do konieczności konkretnego wskazania przez powódkę podstawy prawnej zgłoszonego roszczenia. Utrzymanie zaskarżonego wyroku prowadzi również do pominięcia mierników należytej staranności przypisanych dłużnikowi, gdyż ten w świetle uzasadnienia skarżonego wyroku nie byłby nigdy zobowiązany do dokonania weryfikacji wpływu na jego rachunek bankowy środków w znacznej sumie pieniężnej, przez co

doszłoby do całkowitego zdewaluowania możliwości składania oświadczeń woli i wiedzy w sposób dorozumiany.

6. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11, nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie, jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne".

Skarżąca nie spełniła powyższych wymogów. Pytania sformułowane w skardze kasacyjnej nie stanowią uniwersalnych zagadnień prawnych, a jedynie próbę przedstawienia przez skarżącą własnej oceny rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny wskazał, że w sprawie zostały zaprezentowane dwie przeciwstawne grupy dowodów, i zasadne było dokonanie oceny ich rzetelności i mocy, a następnie odmowa wiary dowodom prezentującym jedną z zaprezentowanych wersji stanu faktycznego. Powódka na poparcie swoich twierdzeń przedstawiła przede wszystkim dowód z dokumentu w postaci potwierdzenia przelewu, potwierdzenia wypłat z konta męża pozwanej i osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań W. B. , K. T., D. W. oraz własnego przesłuchania. Strona pozwana zaprezentowała zaś wersję zdarzeń popartą dowodami z zeznań P. B., K. S., E. M. oraz przesłuchaniem pozwanej. Po dokonaniu oceny całości okoliczności sprawy Sąd drugiej instancji, za Sądem

Okręgowym, przychylił się do wersji zdarzeń prezentowanej przez stronę pozwaną. Ocena ta, tak w zakresie braku weryfikacji przez pozwaną rachunku bankowego tytułu transakcji bankowej, jak i pozostałych okoliczności – wbrew twierdzeniu skarżącej – została dokonana na podstawie analizy całości materiału zebranego w sprawie, a nie na podstawie przyjętych domniemań prawnych. Sformułowane przez skarżącą wątpliwości nie mogą więc zostać uznane za istotne zagadnienia prawne.

7. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała przyjąć, by była ona zasadna, a tym bardziej – jak wymaga tego art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – uzasadniona w stopniu oczywistym. Argumentacja skarżącej ogranicza się do nieuzasadnionej polemiki z przyjętą przez Sąd drugiej instancji oceną ustalonego w sprawie stanu faktycznego bez wykazania kwalifikowanego naruszenia konkretnych przepisów prawa.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 K.p.c.).

8. Oddaleniu podlega wniosek pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego pomieszczony w piśmie procesowym zatytułowanym odpowiedź na skargę kasacyjną, ale złożonym po upływie terminu do złożenia takiej odpowiedzi. Sąd Najwyższy wskazuje, że strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi (art. 398⁷ § 1 zd. 1 K.p.c.). W sensie procesowym nie stanowi odpowiedzi na skargę tak nazwane pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (art. 167 K.p.c. w związku z art. 391 § 1 K.p.c. i art. 398²¹ K.p.c.) (wyroki Sądu Najwyższego z: 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003/9/120, 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, niepubl., 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, niepubl.). Skoro zaś w postępowaniu kasacyjnym, gdy nie dochodzi do przeprowadzenia rozprawy, wynagrodzenie przysługuje za sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 1998 r., III CKN 805/98, OSNC 1999/4/79), żądanie zasądzenia zwrotu kosztów zastępstwa procesowego nie mogło zostać uwzględnione.